

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/5342-

Dato
05. mai 2026

Statsbudsjett 2026 – Supplerende tildelingsbrev nr. 2

Samferdselsdepartementet viser til tildelingsbrev for 2026 av 22. desember 2025. Dette supplerende tildelingsbrevet gjelder oppdrag til Jernbanedirektoratet om følgende:

- Forbedring av insentivstrukturen i trafikkavtalene
- Regulering av persontogoperatørens rammebetingelser
- Utrede og kvalitetssikre forvaltningsmodell for FLIRT

1. Forbedring av insentivstrukturen i trafikkavtalene

Oppdrag nr.	12-2026
Navn på oppdrag	Forbedring av insentivstrukturen i trafikkavtalene
Bakgrunn	
<p>Samferdselsdepartementet viser til Jernbanedirektoratets brev 17. februar 2022 med leveranse på oppdrag 24/2024 i supplerende tildelingsbrev nr. 12 av 22. oktober 2024 om trafikkavtalegjennomgang samt Jernbanedirektoratets brev 1. april 2025 med leveranse på oppdrag 27/2024 gitt i supplerende tildelingsbrev nr. 14 av 6. desember 2024 om «Tettere oppfølging av leveranseforpliktelser for togmateriell og tiltak for bedre vedlikehold».</p> <p>Lav driftsstabilitet og tidvis utstrakt bruk av enkeltsett i ruter som iht. trafikkavtalen skal kjøres med dobbeltsett har skapt innstillinger og trengsel flere steder i landet, noe som har gitt de reisende utfordringer med hverdagslogistikken. I svar på oppdrag 27/2024 peker Jernbanedirektoratet på tiltak for å hindre brudd på komfortkravene i dagens trafikkavtaler. Som del av videre oppfølging av oppdrag 24/2024 jobber Jernbanedirektoratet nå videre med trafikkavtalegjennomgangen, herunder vurdering av</p>	

kontraktsform og vilkår. Strengere krav eller bedre incentiver til togoperatørens daglige leveranser kan være et relevant tiltak når det skal inngås nye trafikkavtaler.

Beskrivelse av oppdraget

Jernbanedirektoratet skal levere forslag til en skisse for forbedring av incentivstrukturen i trafikkavtalene, herunder om det f.eks. bør utvikles og innarbeides i trafikkavtalene indikatorer for driftsstabilitet, passasjerpunktlighet, bruk av enkle togsett og avvikshåndtering.

Målet er å få incentivmekanismer i trafikkavtalene som motiverer togoperatør til å planlegge slik at ytelsen på leveransen er mest mulig i tråd med avtalt leveranse, og særlig ift. at antall togsett i trafikk i rushtidsperiodene på linjer som betjener pendlermarkeder kjøres ift. avtalen.

Jernbanedirektoratet må vurdere de økonomiske og markedsmessige konsekvensene av slike incentivmekanismer. Vurderingene vil inngå som et grunnlag til direktoratets arbeid med nye trafikkavtaler. Dersom det tilrås konkrete tiltak for å forbedre incentivstrukturen i trafikkavtalene, skal Jernbanedirektoratet beskrive prosessen for vellykket gjennomføring, som inkluderer budsjettmessige konsekvenser.

Frist og rapportering

Jernbanedirektoratets vurdering skal leveres innen 24.09.2026.

Samferdselsdepartementet ber om at det avholdes et oppstartsmøte for arbeidet innen onsdag 5. juni 2026. Vi ber direktoratet i oppstartsmøtet skissere en overordnet fremdriftsplan for arbeidet, med tidfesting av et par statusmøter med departementet underveis i arbeidet.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Oda Helene Elvemo Myhrer, telefon 22 24 81 86.

2. Regulering av persontogoperatørens rammebetingelser

Oppdrag nr.	13-2026
Navn på oppdrag	Regulering av persontogoperatørens rammebetingelser
Bakgrunn Samferdselsdepartementet viser til Jernbanedirektoratets brev 17. februar 2026 med leveranse på oppdrag 24-2024 gitt i supplerende tildelingsbrev nr. 12 av 22. oktober 2024 og Jernbanedirektoratets brev 30. januar 2026 med leveranse på oppdrag 23-2024 gitt i supplerende tildelingsbrev nr. 11 av 14. oktober 2024. Jernbanedirektoratet anbefaler å særlig gjennomføre en nærmere vurdering av om noen av persontogoperatørens rammebetingelser som i dag styres og reguleres i trafikkavtalene, heller bør reguleres og styres ved lov og forskrift.	

Jernbanedirektoratet skriver i ovennevnte leveranser at et felles sett med krav til togoperatørene kan bidra til bedre oppnåelse av transportpolitiske målsettinger, inkludert mål om enklere og mer sømløse reiser, og gjøre det tydelig hvilke krav som gjelder for personoperatører på jernbanen, uavhengig av om tilbudet driftes med eller uten trafikkavtale.

Beskrivelse av oppdraget

Samferdselsdepartementet vil i 2026 gi Jernbanedirektoratet mandat for å inngå nye trafikkavtaler på vegne av staten. I lys av direktoratets leveranser på oppdrag 23-2024 og 24-2024 ønsker departementet en nærmere vurdering av fordelene og ulempene ved å regulere enkelte rammebetingelser gjennom lov og forskrift. Jernbanedirektoratet skal blant annet utrede hvilke rammevilkår for billettering og prising som bør gjelde for persontogoperatører i Norge, jf. anbefalingen i rapport 24-2024 pkt. 8.3. Arbeidets omfang skal tilpasses slik at man senere i arbeidet med nye trafikkavtaler kan komme tilbake til den praktiske gjennomføringen av ev. tiltak.

Jernbanedirektoratet skal videre, i lys av initiativene for bedre samarbeid om sømløse mobilitetstjenester og at staten på sikt skal inngå nye trafikkavtaler, vurdere om alle Enturs tjenester som i dag er styrt via trafikkavtalene bør inngå i neste generasjons trafikkavtaler. Alternativt om noen av tjenestene knyttet til den digitale infrastrukturen, og som også brukes av fylkeskommunene, bør finansieres og styres utenfor avtalene med togoperatørene. Departementet viser i den forbindelse til brev datert 4. mai 2026 om oppfølging av Jernbanedirektoratets oppdrag 23/2024.

Direktoratet skal skissere hvordan eventuelle endringer bør gjennomføres rent praktisk, med særlig vekt på koblingen til regelverk, nye trafikkavtaler og statsbudsjett.

Hvis direktoratet tilrår endringer, skal leveransen beskrive prosessen for vellykket gjennomføring som inkluderer budsjettmessige konsekvenser og ev. forslag til konkrete bestemmelser i lov og/eller forskrift.

Departementet vil forøvrig, som oppfølging av direktoratets utredning av tiltak for å forbedre vedlikehold i nye trafikkavtaler og oppfølgingen av oppdrag 23/2025, komme tilbake til forbedringstiltak for bedre bruk av data om og fra kjøretøy og infrastruktur.

Frist og rapportering

Jernbanedirektoratets vurdering skal leveres innen 24.09.2026.

Samferdselsdepartementet ber om at det avholdes et oppstartsmøte innen onsdag 5. juni 2026. Vi ber direktoratet i oppstartsmøtet skissere en overordnet fremdriftsplan for arbeidet, med tidfesting av et par statusmøter med departementet underveis i arbeidet.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Oda Helene Elvemo Myhrer, telefon 22 24 81 86.

3. Utrede og kvalitetssikre forvaltningsmodell for FLIRT

Oppdrag nr.	14-2026
Navn på oppdrag	Utrede og kvalitetssikre forvaltningsmodell for FLIRT
Bakgrunn Norske tog AS (Norske tog) eier 150 FLIRT motorvognsett (Type 74, Type 75 og Type 76) som ble levert i perioden 2012 til 2022. Togene er i gjennomsnitt åtte år gamle, utgjør omtrent halvparten av Norske togs materiellportefølje og er avgjørende for togtilbudet flere steder i landet de neste tiårene. Departementet anser at det er nødvendig å sikre en effektiv og langsiktig modell for forvaltning av togene. Oppdraget under er departementets tilbakemelding på virksomhetenes forslag til forvaltningsmodell for FLIRT-flåten, og stadfester rammene for det videre arbeidet med levetids-forvaltning av FLIRT-flåten.	
Beskrivelse av oppdraget Jernbanedirektoratet, med bistand fra Norske tog, skal utarbeide et styringsdokument for levetidsforvaltning av FLIRT-flåten. Det skal legges til grunn en levetidsforvaltning strukturert som modifikasjonspakker gjennom togets levetid. Styringsdokumentet, herunder kostnadsoverslag og -rammer, effektmål og styrings- og oppfølgingssystem skal eksternt kvalitetssikres. <u>Mål:</u> Innretningen av levetidsforvaltningen og tiltakene knyttet til denne skal i prioritert rekkefølge sikre: <ol style="list-style-type: none">i. Driftsstabilitetii. Kostnadseffektiv forvaltningiii. God komfort for passasjerene <u>Rammer for arbeidet:</u> Styringsdokumentet skal legge målene beskrevet over til grunn. Innretning av levetidsforvaltningen skal hensynta ev. avhengigheter til andre prosjekter, herunder: <ul style="list-style-type: none">• Ombygging av tog til andre formål, som ERTMS og FRMCS.• Levetidsforvaltningstiltak på andre materielltyper.• Utvikling av verksteder og serviceanlegg• Inngåelse av nye trafikkavtaler og reforhandling av eksisterende. Levetidsforvaltningen skal bygge på konsistente forutsetninger om det totale antall togsett som er nødvendig for å realisere det skisserte togtilbudet i NTP, det tilhørende behovet for serviceanlegg og omfanget av kjøpt offentlig persontogtrafikk. Jernbanedirektoratet skal:	

- Lede arbeidet og stå for den endelige leveransen av styringsdokumentet. Styringsdokumentet skal inneholde overordnede effektmål, styrings- og oppfølgingssystem med beskrivelse av roller og ansvar, sentrale milepæler, forslag til finansieringsmodell, bevilgningsbehov og lånerammer i statsbudsjettet. Styringsdokumentet skal inneholde et forslag til en kostnadsramme som deles i flere trinn.
- Kartlegge avhengigheter mellom ulike aktiviteter i sektoren som berører gjennomføringen av levetidsforvaltningen av FLIRT-togene. Det er viktig at ev. tiltak og avhengigheter knyttet til serviceanlegg, herunder verkstedkapasitet og hensettingsareal, er godt avstemt med arbeidet som nå pågår med ny ruteplan for 2028. Avhengighetene og milepæler knyttet til disse skal beskrives i styringsdokumentet.
- Sikre at styringsdokumentet beskriver en mekanisme for involvering av berørte togoperatører.
- Sikre at styringsdokumentet og forvaltningsprogrammet avstemmes ift. de frister som følger av statsbudsjettprosessen.

Norske tog har ansvar for å:

- Identifisere nødvendige oppgraderings- og modifikasjonstiltak iht. kriteriene (i-iii) satt i dette oppdraget.
- Nedfelle disse tiltakene i et forvaltningsprogram innenfor rammene av styringsdokumentet.
- Utarbeide forslag til effektmål for tiltakene for fastsettelse i styringsdokumentet, som kan legges til grunn for oppfølging av forvaltningsprogrammet.
- Utarbeide kostnadsestimater og usikkerhetsanalyser for det totale omfanget av forvaltningsprogrammet og de enkelte tiltakene.
- Prioritere tiltakene i forvaltningsprogrammet innenfor årlige budsjettammer og iht. kriteriene (i-iii).

Det legges til grunn at kostnadene til gjennomføringen av forvaltningsprogrammet må lånefinansieres og betales tilbake over leieprisen til operatørene.

Styringsdokumentet vil ved ferdigstilling sendes til ekstern kvalitetssikring av Samferdselsdepartementet.

Frist og rapportering

Jernbanedirektoratet skal innen 1. juni levere en overordnet fremdriftsplan for arbeidet, som skal avstemmes med departementet. Eksternt kvalitetssikret styringsdokument skal ligge til grunn for Jernbanedirektoratets rammefordelingsforslag for 2028 som skal leveres primo mai 2027.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Mikkel Åsgard Mandt, telefon 22 24 83 23.

Med hilsen

Are Forbord (e.f.)
ekspedisjonssjef

Cecilie Taule Fjordbakk
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer